

**„RYZYKO POZWANIA PRACODAWCY PRZEZ PRACOWNIKÓW
ORAZ ODPOWIEDZIALNOŚĆ
CZŁONKÓW ZARZĄDU W CZASIE COVID-19”**

Adw. Mateusz Dończyk
Adw. Dr Marcin Stupak

Warszawa, dnia 28 maja 2020

KALENDARIUM

13 marca 2020 r.

wprowadzenie stanu zagrożenia epidemią COVID-19

20 marca 2020 r.

odwołanie stanu zagrożenia epidemią i wprowadzenie stanu epidemii COVID-19 w Polsce – STAN EPIDEMII COVID-19 TRWA NADAL

do 20 kwietnia 2020 r.

wprowadzanie ograniczeń w prowadzeniu działalności

od 20 kwietnia 2020 r.

łagodzenie obostrzeń w prowadzeniu działalności

OBOWIĄZKI PRACODAWCY W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY:

Pracodawca jest obowiązany zapewnić pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy (art. 15 Kodeksu pracy).

Pracodawca jest obowiązany w szczególności zapewniać bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz prowadzić systematyczne szkolenie pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 94 pkt 4) Kodeksu pracy).

Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy. Na zakres odpowiedzialności pracodawcy nie wpływają obowiązki pracowników w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz powierzenie wykonywania zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy specjalistom spoza zakładu pracy (art. 207 § 1 Kodeksu pracy).

OBOWIĄZKI PRACODAWCY W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY:

Pracodawca jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

W szczególności pracodawca jest obowiązany reagować na potrzeby w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dostosowywać środki podejmowane w celu doskonalenia istniejącego poziomu ochrony zdrowia i życia pracowników, biorąc pod uwagę zmieniające się warunki wykonywania pracy (art. 207 § 1 pkt 3 Kodeksu pracy).

JAKI JEST ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI PRACODAWCY WZGLĘDEM PRACOWNIKÓW:

GRZYWNA

Art. 283 § 1 Kodeksu pracy -
grzywna od 1.000 do 30.000
PLN za stan bezpieczeństwa i
higieny pracy

POZBAWIENIE WOLNOŚCI

Art. 220 Kodeksu karnego -
pozbawienie wolności do lat 3.

ODSZKODOWANIE

Odszkodowanie wskutek
niezapewnienia bezpiecznych
i higienicznych warunków pracy

Na pracodawcy ciąży nie tylko
obowiązek działania zgodnie
z przepisami prawa, ale faktyczne
zapewnienie bezpieczeństwa
(Wyrok SN z 13.09.2016 II PK
146/15)

JAKIE OBOWIĄZKI CIAŻĄ NA PRACODAWCY W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA:

OBOWIĄZKI PRAWNE:	COMPLIANCE:
BHP	PROCEDURY
WYTYCZNE PIP I INNYCH ORGANÓW ADMINISTRACJI	SZKOLENIA
INNE PRZEPISY	NADZÓR

TZW. „PLAN DZIAŁANIA” OGRANICZENIA RYZYKA COVID-19:

Zgodnie z zaleceniami Państwowej Inspekcji Pracy firmy powinny stworzyć tzw. plan działania w celu ograniczenia ryzyka narażenia na COVID-19 w miejscu pracy

<https://www.pip.gov.pl/pl/f/v/222228/koronawirus-zalecenia%20ogolne%202020%2005%2019.pdf>

TZW. „PLAN DZIAŁANIA” OGRANICZENIA RYZYKA COVID-19:

Zakres „planu działania”:

1. Działania w celu zapewnienia dystansu fizycznego w miejscu pracy.
2. Wykonywanie prac wymagających bezpośredniego kontaktu.
3. Organizowanie pracy zdalnej w sposób zgodny z zasadami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.
4. Ograniczanie bezpośredniego kontaktu pracowników z osobami spoza zakładu pracy podczas pracy oraz w drodze do/z pracy.
5. Przestrzeganie zasad higieny w miejscu pracy.
6. Środki ochrony indywidualnej i odzież robocza.
7. Działania w celu ograniczania obciążeń psychicznych spowodowanych koronawirusem SARS-CoV-2.
8. Komunikowanie się na tematy dotyczące SARS-CoV-2.
9. Zasady postępowania w przypadku podejrzenia zarażenia i dostęp do lekarza medycyny pracy.

TWORZENIE I WDRAŻANIE PLANU DZIAŁANIA - REKOMENDOWANA KOLEJNOŚĆ DZIAŁAŃ:

1. Komunikacja w organizacji o zagrożeniach oraz planach wznowienia działalności.
2. Wybór przedstawicieli personelu, który będzie aktywnie uczestniczył w tworzeniu planu działania.
3. Ocena ryzyka w organizacji.
4. Stworzenie planu działania (innych procedur), w tym wybór środków ograniczających ryzyko wystąpienia zagrożenia.
5. Formalne przyjęcie planu działania (procedur) przez zarząd.
6. Komunikacja w organizacji o przyjętym planie działania (procedurach).
7. Wyposażenie organizacji w środki bezpieczeństwa.
8. Szkolenia.
9. Nadzór nad przestrzeganiem planu działania (procedur).

JAK PRZEPROWADZIĆ OCENĘ RYZYKA W ORGANIZACJI:

ZAANGAŻOWANIE SPECJALISTÓW:

BHP

SPECJALIŚCI BRANŻOWI

PRAWNICY
SPECJALIŚCI DS. COMPLIANCE

ŚRODKI WŁASNE:

ZARZĄD I KIEROWNICY DZIAŁÓW

OCENA PRZEPISÓW
I WYTYCZNYCH ORGANÓW

ANALIZA STANU ZATRUDNIENIA I
INFRASTRUKTURY ORGANIZACJI

CZYNNOŚCI OGRANICZAJĄCE ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACODAWCY WZGLĘDEM PRACOWNIKÓW – ADEKWATNE DO STANU ZATRUDNIENIA, INFRASTRUKTURY ORAZ FORMY AKTYWNOŚCI:

ŚRODKI ZARADCZE

maseczki, przyłbice, płyny, testy, osłony ochronne, zarządzanie ruchem pracowników i klientów itd.

PROCEDURY

czytelne, pisane prostym i zrozumiałym językiem, odpowiednio zakomunikowane

SZKOLENIA

regularne, dostosowane do potrzeb, udokumentowane

NADZÓR

regularne weryfikowanie stosowania środków bezpieczeństwa, stosowania procedur, wyciąganie konsekwencji za niestosowanie się do procedur, weryfikowanie aktualności procedur i środków technicznych

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW ZARZĄDU
W CZASIE COVID-19**

W JAKIM OTOCZENIU PRAWNYM FUNKCJONUJEMY?

CZĘSTE ZMIANY AKTÓW PRAWNYCH

w okresie od 31 marca do 21 maja 2020 rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów zmieniano **DWUNASTOKROTNIE**.

OBSZERNOŚĆ REGULACJI

Tarcza 1.0., 2.0., 3.0. mają łącznie **378** stron tekstu, zmieniają przepisy kilkudziesięciu ustaw.

BRAK VACATIO LEGIS

każda z tarcz zawierała również kilkanaście przepisów, które obowiązują z mocą wsteczną – np. w Tarczy 3.0. czytamy, że część przepisów wchodzi w życie z dniem ogłoszenia (16 maja), ale z mocą od dnia 8 marca 2020 r.

NOWE „ŹRÓDŁA” PRAWA

- wytyczne na stronie gov.pl;
- konferencje Ministra Zdrowia / innych ministerstw;
- wypowiedzi przedstawicieli rządu („pewne odległości są zalecane, ale nie nakazywane”);
- stanowisko Policji („jeżeli chcemy zapalić papierosa czy napić się kawy, to maseczkę można zdjąć”).

PRZYKŁAD: ART. 46 UST. 35 TARCZY ANTYKRYZYSOWEJ 3.0.

*„Po art. 15zzzzzx dodaje się art. 15zzzzzy i art. 15zzzzzz w brzmieniu:
"Art. 15zzzzzy. 1. Jeżeli posiadacz odpadów [...]"*

OBSZARY ODPOWIEDZIALNOŚCI CZŁONKÓW ZARZĄDU

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

- Kodeks spółek handlowych

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA I KARNO-SKARBOWA

- Kodeks karny
- Kodeks karno-skarbowy

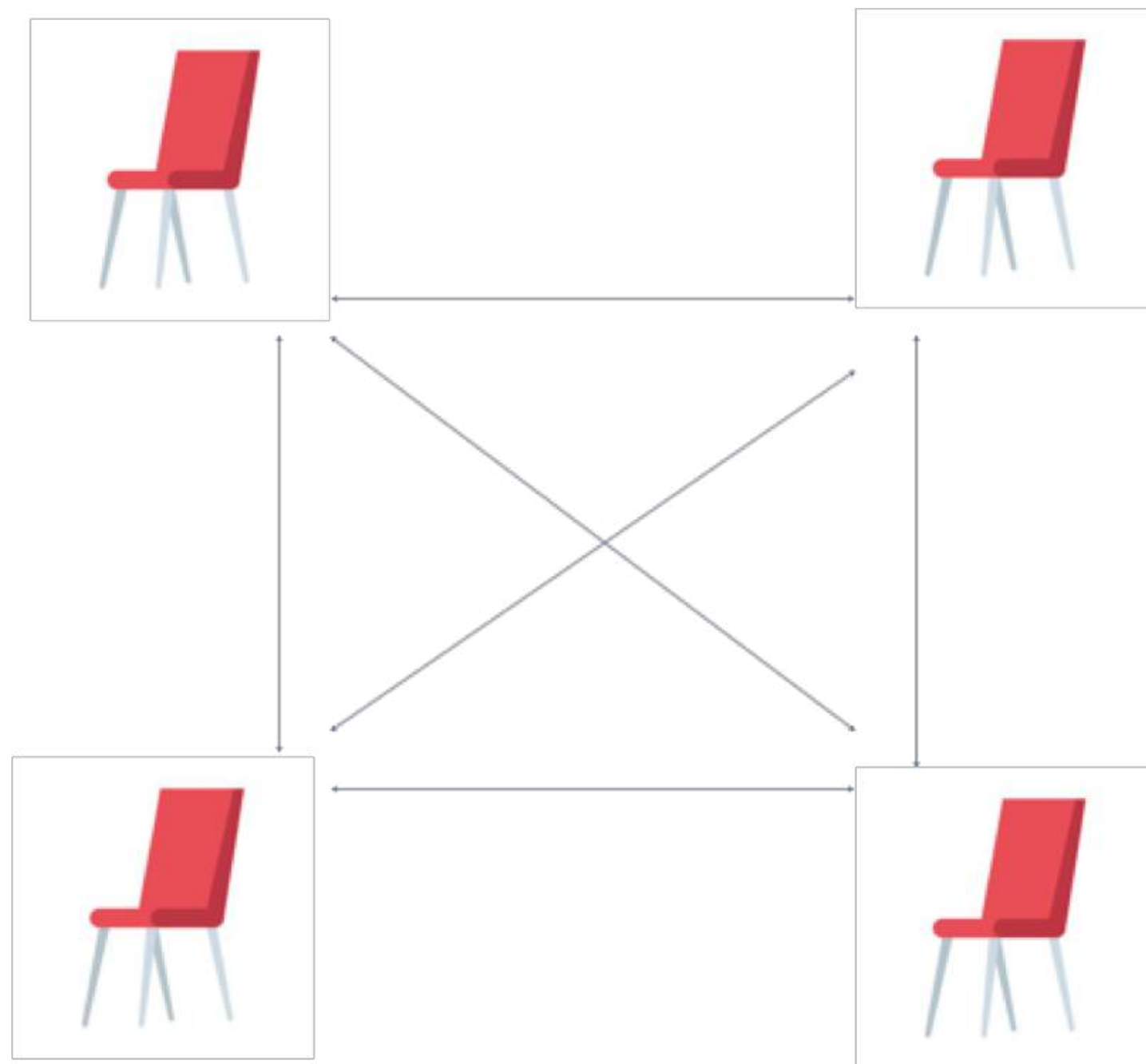
ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNO-ADMINISTRACYJNA

- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PODATKOWA

- Ordynacja podatkowa
- Ustawa o rachunkowości

PRZYKŁAD: ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNO-ADMINISTRACYJNA

*„Zakłady pracy są obowiązane zapewnić odległość między stanowiskami pracy wynoszącą **co najmniej 1,5 m**”*

JAKIE SĄ PRAKTYCZNE RÓŻNICE POMIĘDZY ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ KARNAĄ A KARNO-ADMINISTRACYJNĄ?

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

na zasadzie **winy**, z uwzględnieniem stopnia **społecznej szkodliwości**

instytucja **przedawnienia**

przestępstwo / wykroczenie podlega **zatarciu**

kara wymierzana przez **sąd powszechny**

wykonalność w chwili uzyskania **prawomocności**

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNO-ADMINISTRACYJNA

odpowiedzialność za **skutek**

brak **przedawnienia**

brak instytucji **zatarcia**

kara wymierzana przez **organ administracyjny** w drodze decyzji

decyzja podlega **natychmiastowemu wykonaniu** z dniem jej doręczenia

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA CZŁONKA ZARZĄDU

Członek zarządu odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem (lub postanowieniami umowy/statutu spółki), chyba że nie ponosi winy.

PRZYKŁADY

- „Ryzyko przenoszenia się koronawirusa w kopalniach można ograniczyć do minimum **pod warunkiem skrupulatnego przestrzegania procedur i zasad.**”
- „Koronawirus **zatrzymał produkcję na dwa tygodnie** w jednym z zakładów spółki z GPW.”

NA CZYM POLEGA NALEŻYTA STARANNOŚĆ?

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ / SPÓŁKA AKCYJNA

Członek zarządu powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć **staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności (art. 293 / 483 KSH)**.

PROSTA SPÓŁKA AKCYJNA (od 1 marca 2021 r.)

Członek organu nie narusza obowiązku dołożenia należytej staranności, jeżeli, postępując w sposób lojalny wobec spółki, działa **w granicach uzasadnionego ryzyka gospodarczego**, w tym na podstawie informacji, analiz i opinii, które powinny być w danych okolicznościach **uwzględnione przy dokonywaniu starannej oceny**. (art. 300 (125) par. 2 KSH).

INFORMACJE

ANALIZY

OPINIE

JAKIE WYKAZAĆ PRAWIDŁOWOŚĆ DZIAŁAŃ ZARZĄDU I OGRANICZYĆ RYZYKO ODPOWIEDZIALNOŚCI?

CHECKLISTA	TAK	NIE
✓ PROCES PODEJMOWANIA DECYZJI		
<ul style="list-style-type: none"> - Czy proces podejmowania decyzji jest należycie udokumentowany? - Czy zarząd regularnie korzysta z dodatkowych opinii, informacji i analiz w procesie podejmowania decyzji? - Czy zarząd na bieżąco jest informowany o zmianach legislacyjnych i ich wpływie na funkcjonowanie przedsiębiorstwa? 		
✓ PROCES WDROŻENIA PROCEDUR		
<ul style="list-style-type: none"> - Czy procedury przyjmowane są w określony, formalny sposób? - Czy wszyscy pracownicy informowani są na bieżąco o obowiązujących procedurach i mają do nich stały dostęp? - Czy informacje przekazywane są pracownikom w przystępny, zrozumiały sposób? - Czy funkcjonuje proces weryfikacji wiedzy pracowników i stosowania przez nich procedur? 		
✓ PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW CZŁONKÓW ZARZĄDU		
<ul style="list-style-type: none"> - Czy każdy z członków zarządu posiada wyraźny, wyodrębniony zakres obowiązków? - Czy został przyjęty regulamin zarządu? - Czy w spółce funkcjonują komitety decyzyjne? - Czy w skład komitetów wchodzi również przedstawiciele pracowników? 		
✓ UBEZPIECZENIE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILEJ		
<ul style="list-style-type: none"> - Czy członkowie zarządu posiadają ubezpieczenie OC? - Czy ubezpieczenie zawiera wyłączenia dotyczące rażącego niedbalstwa? - Czy ubezpieczenie zawiera wyłączenia dotyczące niedbalstwa? - Czy ubezpieczenie zawiera wyłączenia dotyczące lekkomyślności? 		

Mateusz Dończyk

AWOKAT W EURO-APTEKA SP. Z O.O.
PARTNER W KANCELARII ADWOKACKIEJ COGENTS

Marcin Stupak

LEGAL & COMPLIANCE OFFICER W EURO-APTEKA SP. Z O.O.
DOKTOR NAUK PRAWNYCH
ADWOKAT W KANCELARII ADWOKACKIEJ COGENTS

Dziękujemy!

kontakt: compliance@euroapteka.pl
m.donczyk@cogents.pl
m.stupak@cogents.pl